

Keski-Karjalan vammaisneuvosto antaa lausuntonaan laaditusta hyvinvointialueen palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman luonnoksista seuraavaa:

- Vammaisvaikutusten arviointi sekä yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi olisi antanut paremman kuvan, miten eri skenaariot olisivat vaikuttaneet vammaispalveluiden osalta.
- Lähipalveluiden karsiminen ja niiden keskittäminen nostaa hoitoon ja palveluiden piiriin hakeutumisen kynnystä vammaisilla ja ikääntyneillä henkilöillä. Samoin se vaikuttaa vammaisten sosiaalisiin kontakteihin ja mm. päivätoimintaan, jos palveluita keskitetään.
- Jokaisessa kunnassa täytyy olla terveysasema hammashuoltoineen takaamassa terveyspalvelut lähipalveluina. Sotekeskuksilla täytyy olla valmius kaikkien terveydenhoitopalveluiden tuottamiseen koulutetun ja ammattitaitoisen henkilökunnan toimesta jokaisena arkipäivänä. Digipalvelut ja kotiin tuotavat palvelut ovat lähipalveluja tukemassa.
- Siun soten on jatkossa tehostettava toimintojaan osaavan henkilökunnan rekrytoimiseen terveysasemille.
- Pidentyneet välimatkat tuovat lisäkustannuksia heille, joilla paikasta toiseen siirtyminen aiheuttaa muutenkin haasteita. Tämä on osaltaan kasvattamassa syrjäytymisen riskiä. Tulee huomioida, että jos vammaispalvelujen tuottamiseen lähipalveluna käytetään monipalveluautoa tai kumppaniverkoston kiinteistöjä, ne tulisi olla esteettömiä.
- Vaadimme tasa-arvoista kohtelua kuljetuspalvelujen osalta koko Siun soten alueella, koskien mm. tapahtumia ja uimahallikäyntejä. Tämä eriarvoisuus koskee tällä hetkellä erityisesti kehitysvammaisten avotoimintaa sekä päivätyötoimintaa.
- Esteettömyys ja saavutettavuus ovat tärkeitä edellytyksiä sille, että vammaiset henkilöt voivat elää itsenäisesti ja osallistua täysimääräisesti kaikilla elämänalueilla.
- Omaishoidon palvelusetelien käyttö tulisi sallia koko maakunnan alueella, ilman kuntarajoja, koska kaikissa kunnissa ei ole tarvittavia palveluyrityksiä tarjolla.
- Yhteisöllisen asumisen ja palveluasumisen ilmeisesti oletetaan keskittyvän Joensuun seudulle, strategiassa on näin mainittu, asiakkaiden toiveista asumisen suhteen. Vammaisneuvosto haluaisi tietää, onko tästä olemassa tutkittua tietoa, sillä vammaisten asumisessakin on huomioitava, että jokaisella on oikeus valita asuinpaikkansa. Tämä oikeus turvataan, mm. Suomen perustuslaissa ja YK:n vammaisia ihmisiä koskevassa ihmisoikeussopimuksessa.
- Vammaisten osalta mittavia palvelujen muutoksia tulisi välttää ja muutoksia tehdessä tulisi kiinnittää huomiota varovaisuuteen, koska vammaisilla pienetkin muutokset voivat vaikuttaa suuresti hyvinvointiin ja elämän laatuun. Lisäksi kannattaa huomioida, että uusi vammaislaki astuu voimaan 1.1.2025 ja sen vaatimat muutokset suunnitelmassa uutta palvelustrategiaa tulisi selvittää nimenomaan vammaisvaikutusten arviointia tehdessä.
- Haluamme kiinnittää myös huomiota jatkossa digitaaliseen saavutettavuuteen hyvinvointialueen laatiessa kyselyjä ja digitaalisia esityksiä, koska laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta velvoittaa julkista sektoria noudattamaan saavutettavuusvaatimuksia.

Rääkkylässä 20.8.2024

Marja-Liisa Lamminsalo

Keski-Karjalan vammaisneuvoston puheenjohtaja